

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	787
Land:	Libanon
Kilde:	Migrationsverket
Titel:	Utlänningars möjligheter att uppehålla sig och arbeta i Gulfstatsregionen
Udgivet:	25. maj 2023
Optaget på baggrundsmaterialet:	25. september 2023

LANDINFORMATION

Utlänningars möjligheter att uppehålla sig och arbeta i Gulfstatsregionen

MIGRATIONSVERKET'S FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella operativa avdelning.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Denna rapport är framtagen av Migrationsverket, i linje med EUAA:s metodologi för framtagande av landinformation ([2023](#)). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänt kända förhållanden.

Landinformation: Utlänningars möjligheter att uppehålla sig och arbeta i Gulfstatsregionen

2023-05-25, version 1.0

Rapporten är utgiven av Nationella operativa avdelningen,
Migrationsanalys – Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys.
Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation, Lifos, ©
Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2023.
Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Om rapporten.....	6
1.2 Bakgrund	6
2. Saudiarabien.....	7
2.1 Saudisk arbetsmarknad.....	7
2.2 Utlänningars möjlighet att uppehålla sig i Saudiarabien.....	9
2.2.1 Flyktingar och irreguljära migranter	10
2.2.2 Palestinier	11
2.2.2.1 Vikten av typ av pass eller resedokument.....	12
3. Förenade Arabemiraten (FAE)	13
3.1 Emiratisk arbetsmarknad.....	13
3.2 Utlänningars möjlighet att uppehålla sig i FAE	13
3.2.1 Flyktingar och irreguljära migranter	14
3.2.2 Palestinier	14
3.2.2.1 Vikten av typ av pass eller resedokument.....	14
4. Kuwait.....	15
4.1 Kuwaitisk arbetsmarknad.....	15
4.2 Utlänningars möjlighet att uppehålla sig i Kuwait.....	16
4.2.1 Flyktingar och irreguljära migranter	16
4.2.2 Palestinier	17
4.2.2.1 Vikten av typ av pass eller resedokument.....	18
5. Qatar	20
5.1 Qatarisk arbetsmarknad.....	20
5.2 Utlänningars möjlighet att uppehålla sig i Qatar.....	21
5.2.1 Flyktingar och irreguljära migranter	21
5.2.2 Palestinier	22
5.2.2.1 Vikten av typ av pass eller resedokument.....	22
Avslutande kommentar.....	23
Källförteckning	25

Muntliga källor/möten	25
Elektroniska källor.....	25

1. Inledning

1.1 Om rapporten

Syftet med denna rapport är att belysa statslösa palestiniers och andra utlänningars möjlighet att resa in, alternativt återvända till, uppehålla sig och *arbeta* i de fyra Golfstaterna Saudiarabien, Förenade Arabemiraten (FAE), Kuwait och Qatar. Den avhandlar därmed även det grundläggande sponsorssystemet och arbetsmarknadsutvecklingen i regionen, dvs. vital kontext för att förstå allmänna förutsättningar för utlänningar att kunna uppehålla sig långsiktigt i dessa länder.

Rapporten bör läsas mot bakgrund av Lifos (numera Migrationsanalys) tidigare mer omfattande rapporter om sponsorssystemet (*kafala*) i Saudiarabien, Qatar och FAE¹ (som inkluderar mer historik och kompletterande information) och *Palestinier i Mellanöstern – uppehållsrätt och dokument*.²

Denna rapport bygger på öppna källor jämte samtal med källor i Saudiarabien, FAE, Kuwait och Qatar i januari–februari 2023.

1.2 Bakgrund

Sponsorssystemet kan beskrivas som ett uppehålls- och arbetstillståndsförfarande som tillämpas i Golfstatsregionen. Dess syfte är att reglera arbetskraftsinvandringen genom att tilldela medborgarna befogenheter att under begränsad tid anställa och ta in arbetskraft i landet, och samtidigt garantera medborgarna exklusivt tillträde till de välfärdsprivilegier som oljeinkomsterna genererar.³ Detta bidrar till att dela upp samhället och avgränsa den politiska makten till den styrande eliten samt öka kontrollen över medborgarna. I det avseendet kan medborgarskapet jämföras med politisk tillhörighet och lojalitet till makthavarna. Under sponsorssystemet är utlänningars uppehållsrätt följaktligen uteslutande grundad i tillgång till arbete, varför de saknar integrationsförutsättningar och är exkluderade från rätten att förvärva medborgarskap.⁴

Samtidigt har Golfstatsregionen genomgått dynamiska förändringar de senaste åren. Sammantaget och något förenklat, har arbetskraftsregleringen gått från ett regionalt ensat sponsorssystem till ett mer differentierat regelverk, där varje enskild stat söker anpassa sitt inflöde av arbetskraft utifrån egna nationella

¹ Migrationsverket, Lifos, Sponsorssystemet (*kafala*) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten, 2018-05-23, [url](#)

² Migrationsverket, Lifos, Palestinier i Mellanöstern – uppehållsrätt och dokument, 2019-10-15, [url](#)

³ Lifos, Sponsorssystemet (*kafala*) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten, 2018-05-23, s. 14, [url](#)

⁴ Adavani, R, Century Foundation, A realm without rights: Noncitizens and exclusive citizenship in the Gulf, 2019-04-16, s. 2, [url](#)

förutsättningar, utmaningar och behov.⁵ Detta märks särskilt när det gäller rekrytering av högkvalificerad och specialiserad arbetskraft. Här har enskilda Gulfstater gjort stora satsningar för att locka specialister och experter inom olika områden (exempelvis teknologi, sjukvård, idrott m.m.) genom olika erbjudanden och förmånliga kriterier för inresa och uppehållstillstånd, som (i vissa typfall) underlättar för utlänningar att etablera sig i landet, utan krav på sponsor. De nya bestämmelserna har som mål att dels diversifiera ekonomin, som till stor del varit beroende av oljan, genom ökade utländska investeringar, dels garantera långsiktigt hållbara samhällsfunktioner.⁶ En annan faktor är digitaliseringen av ansökningsförfarandet. Detta har bidragit till att effektivisera proceduren och gjort den mer transparent, samtidigt som sponsorns roll och inflytande minskat.⁷

Vidare har utvecklingen i regionen och efterdyningarna av Corona pandemin föranlett Gulfstaterna att närmare granska sponsorssystemets framtid och, eventuellt, dess successiva avveckling.⁸ Nya reformer har introducerats för att bättre anpassa de redan befintliga resurserna till behoven på arbetsmarknaden. Reformerna syftar också till att eliminera beroendet av mellanhänder (t.ex. rekryteringsagenter, oseriösa eller falska sponsorer m.m.) som inte sällan missbrukar systemet för egen vinning. En omtalad reform som haft stort genomslag är möjligheten att byta sponsor och anställning medan utlänningen är kvar i landet. En annan är upphävandet av de utreserestriktioner (s.k. utreseviseringar) som bygger på medgivande från sponsorn för att få tillstånd att lämna landet.⁹

2. Saudiarabien

2.1 Saudisk arbetsmarknad

Saudiarabien är både Gulfstatsregionens till ytan största land¹⁰ och det överlägset mest befolkade, med drygt 36 miljoner innevånare.¹¹ Den utländska arbetskraften utgör drygt en tredjedel av befolkningen,¹² en av de största migrantbefolkningarna i världen.¹³ Majoriteten av utlänningarna som arbetar i Saudiarabien är hemmahörande i Syd- och Sydostasien samt ett antal afrikanska länder. En stor andel av dem är anställda inom byggbranschen eller

⁵ Migrationsanalys kommentar.

⁶ Gulf Research Center, Reforming the sponsor system in the Gulf Cooperation Council countries: opportunities and challenges as a result of COVID -19 and the fiscal crisis, 2022, s. 4–5, [url](#)

⁷ Migrationsanalys kommentar; Kuwait Times, GCC economies make significant progress in digital transformation, 2022-12-27, [url](#)

⁸ Wilson Center, Changing the tide for the Gulf's migrant workers, 2022-06-06, [url](#)

⁹ Gulf Research Center, Reforming the sponsor system in the Gulf Cooperation Council countries: opportunities and challenges as a result of COVID -19 and the fiscal crisis, 2022, s. 4–5, [url](#)

¹⁰ World Data.info, Member states of GCC: Gulf Cooperation Council, odaterad, [url](#)

¹¹ Worldometer, Saudi Arabia population, odaterad, [url](#)

¹² Zawya, Saudis constitute 63.6% of 34 mln population; 8.6% fall in number of expats by mid 2021, 2022-06-30, [url](#)

¹³ Refugee Survey Quarterly, Governing refugees in Saudi Arabia (1948 - 2022), volym 42, nr 1, mars 2023, s. 2, [url](#)

som hembiträden.¹⁴ Utöver dessa kategorier finns det uppskattningsvis mellan en och två miljoner utlänningar som har vistats i landet i generationer, s.k. *multi-generational migrants* (MGM), även kallade saudifödda (*mawalid al-Saudia*). De utgörs i huvudsak av palestinier, rohingyer, uzbekier och uigurer.¹⁵

År 2016 lanserades ”vision 2030” som har beskrivits som det mest omvälvande förändringsarbetet i landets historia,¹⁶ där det saudiska ”kontraktet med folket” om skattefrihet, billig olja och el etc. kan vara på väg att justeras.¹⁷ Denna framtidsplan, som i huvudsak går ut på att diversifiera ekonomin och minska beroendet av oljeexporten, har medfört utmaningar på arbetsmarknaden.¹⁸ En redan hårt belastad offentlig sektor och en snabbt växande ung befolkning,¹⁹ har dock föranlett upprättandet av en handlingsplan för att absorbera den egna arbetsföra befolkningen.²⁰ Denna nationalisering, ”saudisering”, av arbetsmarknaden innebär bl.a. att ge de egna medborgarna företräde till vissa yrkeskategorier.²¹ Kampanjen har haft ett förhållandevis stort genomslag, särskilt inom privat sektor, exempelvis på områden som finans²² och handel.²³

Sammantaget medför denna utveckling en minskad efterfrågan på utländsk arbetskraft. Den privata sektorn, som tidigare varit den primära rekryteringsbasen för utländsk arbetskraft (80 procent),²⁴ har numera tagit sikte på den inhemska arbetskraften. Därtill har staten infört ett kvoteringsystem (*nitaqat*) som ska förmå privata företagare att anställa saudier inom exempelvis olika servicebranscher.²⁵ Under 2022 tillkännagav myndigheterna planer på att ersätta 33 000 utländska arbetare med saudiska medborgare.²⁶

I mars 2021 trädde en ny arbetslag i kraft, *Labour Reform Initiative* (LRI), med mål att öka flexibilitet och rörlighet på arbetsmarknaden. Lagändringen innebär även en successiv avveckling av sponsorssystemet,²⁷ vilket det dock råder delade meningar om huruvida så kan anses vara fallet.²⁸ Oaktat det, ger lagen

¹⁴ Integral Human Development, Country Profiles: Saudi Arabia, odaterad, s. 1, [url](#)

¹⁵ Integral Human Development, Country Profiles: Saudi Arabia, odaterad, s. 4, [url](#)

¹⁶ Lifos, Sponsorsystemet (*kafala*) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten, 2018-05-23, s. 17, [url](#)

¹⁷ Samtal med representanter för internationell organisation i Riyadh, 2023-01-22v

¹⁸ Lifos, Sponsorsystemet (*kafala*) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten, 2018-05-23, s. 17, [url](#)

¹⁹ Durand-Lasserve, O., Elsevier, Nationalization of the private sector labor force, quotas, marching and public jobs, an illustration with Saudi Arabia, Quarterly Review of Economics and Finance 86 (2022), 2022, s. 99, [url](#)

²⁰ Lifos, Sponsorsystemet (*kafala*) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten, 2018-05-23, s. 17, [url](#)

²¹ Lifos, Sponsorsystemet (*kafala*) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten, 2018-05-23, s. 18, [url](#)

²² Arab News, Saudiazation rate financial institutions at 77% in final quarter of 2022, 2023-04-05, [url](#)

²³ Arab News, Saudiazation drive expands to new sectors amid efforts to increase job opportunities, 2023-04-03, [url](#)

²⁴ Durand-Lasserve, O., Elsevier, Nationalization of the private sector labor force, quotas, marching and public jobs, an illustration with Saudi Arabia, Quarterly Review of Economics and Finance 86 (2022), 2022, s. 99, [url](#)

²⁵ Global Payroll Association (gpa), [Saudi Arabia] Saudisation policy could take jobs from thousands of Indian expats, 2022-04-01, [url](#)

²⁶ Siasat Daily (The), Saudi Arabia to replace 33,000 expats with Saudis in several sectors, 2022-06-24, [url](#)

²⁷ Samtal med Ministry of Human Resources and Social Development, Riyadh, 2023-01-23.

²⁸ Migrationsanalys kommentar (baserad på samtal med en rad initierade oberoende interlokutörer i Riyadh, januari 2023).

utrymme för utlänningar att byta arbete utan arbetsgivarens/sponsorns godkännande, dock tidigast ett år efter anställning. Tidigare har även in- och utresebestämmelser (*exit/entry visa*) varit starkt kopplade till sponsor/arbetsgivare. Med den nya lagstiftningen kan utlänningen idag elektroniskt lägga upp sin egen ansökan, utan medgivande från arbetsgivaren. Detta gäller även vid ansökan om slutlig utresa (*final exit visa*) i samband med avslutad tjänstgöring alternativt kontrakt.²⁹

Samtidigt försöker landet rekrytera specialiserad arbetskraft, exempelvis investerare och experter, som kan investera och bidra till diversifieringen av ekonomin. År 2019 introducerades därför också ett *Premium Residency Visa* (det s.k. Gröna kortet) som syftar till att, mot betalning, bevilja utlänningar uppehålls- och arbetstillstånd utan sponsor.³⁰ För mer detaljerad information om kriterier och ansökningsförfarande hänvisas till [IMC](#).³¹

Noteras bör dock att en rad källor vidhåller att även om lagändringarna visserligen har öppnat upp för rörlighet på arbetsmarknaden, så fortsätter sponsorssystemet i Saudiarabien till dags dato i praktiken i hög grad att fungera som tidigare, dvs. som ett övervakningssystem som ger individuella aktörer – sponsorer – betydande makt och inflytande.³² Detta samtidigt som väsentliga delar av den förhållandevis stora grupp utländska gästarbetare som arbetar med hushållsnära tjänster ("domestic workers") i praktiken ännu inte påverkats av reformarbetet.³³

2.2 Utlänningars möjlighet att uppehålla sig i Saudiarabien

Mot bakgrund av vad som framgår ovan, hänger en utlännings rätt att uppehålla sig i Saudiarabien fortfarande ihop med tillgång till arbete,³⁴ dvs. generellt att ha en sponsor som agerar som arbetsgivare och garant för utlänningens vistelse i landet.³⁵ Rekrytering och anställning av utländsk arbetskraft sker till dags dato huvudsakligen genom sponsorssystemet.³⁶

Arbetsrätten regleras under arbetslagen ([Labor Law](#)), som omfattar arbetsrättsföreskrifter för alla arbetstagare i landet, oavsett nationalitet. I lagstiftningen finns särskilda föreskrifter rörande utlänningars arbetsstatus (kapitel tre, artiklar 32 till 41).³⁷

²⁹ Society for Human Resource Management (SHRM), Saudi Arabia introduces significant labor reforms, 2020-12-11, [url](#)

³⁰ Arab News, The Saudi 'Green Card' gets a green light, 2019-05-12, [url](#)

³¹ IMC, Saudi Premium Residency Visa: all set to create huge influx of rich foreign investors into the country, 2022-06-12, [url](#)

³² Samtal med representanter för internationell organisation i Riyadh, 2023-01-22; Human Rights Watch, Saudi Arabia: Labor reforms insufficient, 2021-03-26, [url](#)

³³ Samtal med medarbetare vid USA:s ambassad i Riyadh, 2023-01-23

³⁴ Samtal med en rad initierade interlokutörer i Riyadh, januari 2023

³⁵ Eduployment, KSA Labour laws, odaterad, [url](#); Expatica, Guide to getting a work permit in Saudi Arabia, uppdaterad 2023-02-24, [url](#)

³⁶ Reuters, Saudi to reform kafala worker sponsorship system in 2021 – Maal newspaper, 2020-10-27, [url](#)

³⁷ International Labor Organisation (ILO), Labor Law, Royal Decree No. M/51, 27 September 2005, odaterad, [url](#)

2.2.1 Flyktingar och irreguljära migranter

Saudiarabien har inte ratificerat 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning.³⁸ Myndigheternas syn på flyktingfrågan är komplex. Sharia är grunden för landets rättssystem och har således företräd framför annan lagstiftning och konventioner. Myndigheterna, som emellertid ofta de facto tolererar flyktingars närvaro i landet, brukar i officiella sammanhang referera till dem som bröder eller gäster. I avsaknad av nationell asyllagstiftning har man valt att hantera flyktingars uppehållsrätt under arbetslagarna, dvs. sponsorssystemet.³⁹ UNHCR, som visserligen haft stadigvarande närvaro i landet sedan 1992, har begränsat mandat när det gäller registrering och hantering av asylärenden.⁴⁰

Saudiarabien har dock genom åren utfärdat särskilda dekret för vissa flyktinggrupper som syrier, jemeniter och rohingyer. Till exempel har jemeniter och syrier fått tillgång till sjukvård och utbildning, och myndigheterna har tidigare också i allmänhet varit flexibla mot dem som ertappas under illegal vistelse i landet. I de flesta fall har man försökt ge dem en chans att legalisera sin status (dvs. ordna arbete och uppehållstillstånd). Avseende jemeniter kan också noteras att de ofta har nätverk i landet och därmed generellt har haft det lite lättare att etablera sig. Saudiarabien är dock idag inte riktigt lika välkomnande mot jemeniter som tidigare.⁴¹

Landet är Gulfregionens primära destination för den irreguljära migrationen från Afrikas horn och Jemen, varifrån tiotusentals migranter flyr undan konflikt, torka och svält.⁴² Detta har man i många år försökt få kontroll på. I mars 2017 lanserades därför en amnesti som innebär att illegala migranter kan legalisera sin status om de först lämnar landet och regelrätt ansöker från hemlandet.⁴³ Kampanjen, som går under beteckningen *Nations without violations*,⁴⁴ pågår i praktiken fortfarande men är inte lika omtalad.⁴⁵ Myndigheterna fortsätter dock att deportera migranter⁴⁶ längs den jemenitiska gränsen.⁴⁷ 2 700 personer passerar över gränsen mellan Jemen och Saudiarabien varje dag, enligt uppgift från saudisk gränspolis/-armé. Många av dem som lyckas ta sig fram deporteras dock mer eller mindre direkt tillbaka. Över 100 000 illegala migranter från Afrikas horn ska också ha tagits i förvar i

³⁸ Refugee Survey Quarterly, Governing refugees in Saudi Arabia (1948–2022), volym 42, nr 1, mars 2023, s. 1, [url](#)

³⁹ Refugee Survey Quarterly, Governing refugees in Saudi Arabia (1948–2022), volym 42, nr 1, mars 2023, s. 10, [url](#)

⁴⁰ Refugee Survey Quarterly, Governing refugees in Saudi Arabia (1948–2022), volym 42, nr 1, mars 2023, s. 2, [url](#)

⁴¹ Samtal med representanter för internationell organisation i Riyadh, 2023-01-22

⁴² International Organization for Migration (IOM), Migrant response plan for the Horn of Africa and Yemen 2023, 2022-12-29, [url](#); samtal med representanter för internationell organisation i Riyadh, 2023-01-22; Conversation (The), Half a million Ethiopian migrants have deported in 5 years – what they go through, 2022-12-04, [url](#)

⁴³ Lifos, Sponsorsystemet (*kafala*) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten, 2018-05-23, s. 19, [url](#)

⁴⁴ Mer information om kampanjen återfinns i Migrationsverket, Lifos, Sponsorsystemet (*kafala*) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten, 2018-05-23, [url](#)

⁴⁵ Samtal med representanter för internationell organisation i Riyadh, 2023-01-22

⁴⁶ Conversation (The), Half a million Ethiopian migrants have deported in 5 years – what they go through, 2022-12-04, [url](#)

⁴⁷ Samtal med representanter för internationell organisation i Riyadh, 2023-01-22

Saudiarabien.⁴⁸ Det finns ett särskilt saudiskt deportationscenter i gränsstaden Jizan.⁴⁹ De flesta deporteras direkt, men lika många kommer också tillbaka. Försök görs också att genomföra deportationer till Etiopien, men det fungerar sällan. En betydande andel i den gruppen är tigreaner.⁵⁰ Sammanlagt har över 6,4 miljoner illegala migranter gripits i Saudiarabien sedan 2017.⁵¹

2.2.2 Palestinier

Som framgått har stora grupper palestinier vistats i Saudiarabien i generationer. Antalet palestinier som vistas i landet uppskattas till omkring en halv miljon.⁵² Saudiarabien har över tid generellt stöttat palestinerna, och de flesta av palestinerna är förhållandevis välintegrerade i det saudiska samhället.⁵³ Palestinier med en attraktiv och efterfrågad yrkesprofil torde som regel inte ha några problem att komma till Saudiarabien och arbeta.⁵⁴ Högutbildade palestinier har också generellt lätt att få tillåtelse att byta sponsor i landet.⁵⁵ Saudiseringskampanjen och den ökade konkurrensen mellan inhemsk och utländsk arbetskraft har dock idag gjort det svårare även för palestinier, i likhet med andra icke-medborgare, att etablera sig på den saudiska arbetsmarknaden. Många av dem som kan, har därför även börjat söka arbete utanför Saudiarabien.⁵⁶ Innehavare av resedokument utfärdade av exempelvis Egypten, Irak eller Jemen har dock i allmänhet svårt att söka arbete utanför Saudiarabien, eftersom få länder accepterar deras resehandlingar. Detta i och med att de en gång registrerats i eller av något av nämnda länder,⁵⁷ men som regel inte kan återvända dit.⁵⁸

Vid ansökan om uppehållstillstånd (*iqama*) eller ärende om förlängning av uppehållstillstånd i Saudiarabien görs det annars i praktiken ingen skillnad mellan olika individer endast baserat på nationalitet. Det handlar i grunden om huruvida den sökande kan bidra till det saudiska samhället och inte är kriminell.⁵⁹ Palestinier som befinner sig i landet har därmed generellt samma förutsättningar som andra icke-medborgare att arbeta och vistas i landet.⁶⁰

Förutsättningarna för att tillåtas inresa i landet, få ett första uppehållstillstånd eller att tillåtas återvända efter en tid utomlands kan emellertid variera, beroende på var vederbörande är medborgare eller, om statslös, har sin hemvist

⁴⁸ Samtal med medarbetare vid USA:s ambassad i Saudiarabien, 2023-01-23

⁴⁹ Samtal med representanter för internationell organisation i Riyadh, 2023-01-22

⁵⁰ Samtal med medarbetare vid USA:s ambassad i Saudiarabien, 2023-01-23

⁵¹ Siasat Daily (the) Over 6.4 million illegal foreigners arrested in Saudi Arabia, 2022-08-13, [url](#)

⁵² Integral Human Development, Country Profiles : Saudi Arabia, odaterad, s. 4 [url](#)

⁵³ Arab News, Saudi Arabia renews support for Palestine after Israel storms Al-Aqsa: OIC envoy, 2023-01-12, [url](#); samtal med representanter för Palestinas ambassad i Riyadh, 2023-01-24

⁵⁴ Samtal med representanter för internationell organisation i Riyadh, 2023-01-22

⁵⁵ Samtal med palestinier bosatt i Riyadh, 2023-01-22

⁵⁶ Samtal med representanter för Palestinas ambassad i Riyadh, 2023-01-24

⁵⁷ Samtal med representanter för Palestinas ambassad i Riyadh, 2023-01-24

⁵⁸ Migrationsanalys kommentar.

⁵⁹ Samtal med representanter för en saudisk advokatbyrå i Riyadh, 2023-01-23

⁶⁰ Samtal med representanter för Palestinas ambassad i Riyadh, 2023-01-24

registrerad och därmed, vilken form av pass eller resedokument individen i fråga har.⁶¹

2.2.2.1 Vikten av typ av pass eller resedokument

Alla palestinier som är innehavare av någon form av jordanskt pass, inklusive dem med s.k. T-pass utan jordanskt nationellt nummer, betraktas som jordanska medborgare av den saudiska staten.⁶² Detta trots att T-passen i princip motsvarar resedokument om utfärdas för att underlätta resande för palestinska icke-medborgare med legal vistelse i Jordanien. Innehavare av någon form av jordansk passhandling har därmed också generellt goda förutsättningar att resa in och etablera sig i Saudiarabien,⁶³ precis som medborgare i andra länder, dvs. innehavare av andra hemlandspass, under förutsättning att vederbörande kan skaffa arbete/sponsor.⁶⁴

Vissa andra kategorier av statslösa palestinier anses dock generellt inte lika attraktiva i Saudiarabien. Detta gäller exempelvis personer som var hemmahörande i Gaza innan år 1967, som på den tiden registrerades av Egypten, men generellt inte äger rätt att återvända dit.⁶⁵ Palestinier som är innehavare av egyptiskt resedokument, och som aldrig tidigare bott i Saudiarabien, beviljas därmed generellt inte arbete,⁶⁶ inrese- eller uppehållstillstånd i Saudiarabien idag.⁶⁷

Vissa palestinier som kanske bott hela sina liv i Saudiarabien kan också sakna giltiga handlingar. Det kan t.ex. röra sig om innehavare av utgångna egyptiska resedokument. En del av dem har numera istället valt att ansöka om den palestinska myndighetens (PA) s.k. 00-pass⁶⁸ för att förlänga sina uppehållstillstånd. Saudiska myndigheter, som generellt inte godkänner 00-pass, har i dessa fall gjort undantag och fortsatt bevilja uppehållstillstånd, förutsatt att dessa individer har giltiga saudiska id-kort.⁶⁹ Vidare tillåts generellt palestinska familjer som redan befinner sig i landet att bo kvar i Saudiarabien även om familjens överhuvud⁷⁰ (dvs. ”ankaret” till vilken uppehållstillståndet en gång kopplats⁷¹) avlider. I ett sådant fall kan t.ex. den äldste sonen i familjen i fråga ta över sponsorskapet. Däremot beviljas generellt inte en palestinier med 00-pass som tidigare bott i Saudiarabien men nu saknar nätverk i landet

⁶¹ Migrationsanalys kommentar (baserad på samtal med en rad initierade interlokutörer i Saudiarabien, januari 2023; jfr även Migrationsverket, Lifos, Palestinier i Mellanöstern – uppehållsrätt och dokument, 2019-10-15, [url](#)).

⁶² Samtal med välinformerad jordansk källa i Riyadh, 2023-01-22; samtal med palestinier bosatt i Riyadh, 2023-01-22

⁶³ Samtal med välinformerad jordansk källa i Riyadh, 2023-01-22

⁶⁴ Migrationsanalys kommentar (baserad på samtal med en rad initierade interlokutörer i Saudiarabien, januari 2023).

⁶⁵ Migrationsanalys kommentar; jfr Lifos, Palestinier i Mellanöstern – uppehållsrätt och dokument, 2019-10-15, stycke 10, [url](#)

⁶⁶ Samtal med palestinier bosatt i Riyadh, 2023-01-22

⁶⁷ Migrationsanalys kommentar.

⁶⁸ Samtal med palestinier bosatt i Riyadh, 2023-01-22. Det ordinarie PA-passet bär vanligen ett registreringsnummer som inleds med någon av siffrorna 9, 8 eller 4, medan numret i det s.k. 00-passet inleds med 00 (Migrationsanalys kommentar; jfr Migrationsverket, Lifos, Palestinier i Mellanöstern – uppehållsrätt och dokument, 2019-10-15, stycke 5.8, [url](#)).

⁶⁹ Samtal med palestinier bosatt i Riyadh, 2023-01-22

⁷⁰ Samtal med palestinier bosatt i Riyadh, 2023-01-22

⁷¹ Migrationsanalys kommentar.

(eller som aldrig tidigare bott i Saudiarabien), inrese-, arbets- eller uppehållstillstånd.⁷²

3. Förenade Arabemiraten (FAE)

3.1 Emiratisk arbetsmarknad

I FAE har ”emiratisering” av arbetsmarknaden pågått sedan 2010, och genom åren har man introducerat en rad olika kampanjer och initiativ i syfte att främja medborgares tillträde till arbetsmarknaden.⁷³ Sedan några år tillbaka har även ett omfattande reformarbete av arbetsmarknaden inklusive sponsorssystemet påbörjats. En rad olika lagändringar rörande landets arbetsrättsliga regelverk, viseringar och uppehållstillstånd har trätt i kraft de senaste åren.⁷⁴ Mycket av reformarbetet syftar till att dels attrahera mer kvalificerad arbetskraft, genom exempelvis 10 nya viseringsalternativ inklusive s.k. ”Golden visa”, dels införa mer flexibla anställningsmetoder såsom frilans-, konsult- och deltidsarbete, för en mer dynamisk arbetsmarknad.⁷⁵ Flera ändringar har även direkt berört sponsorssystemet som sådant, bl.a. avskaffandet av utresetillstånd samt sponsorns rätt att hindra utresa. Men flera internationella observatörer menar att sponsorssystemet måste avskaffas helt för att lösa de problem som förknippas med systemets enorma maktobalans.⁷⁶ Makthavarna i FAE hanterar dock sponsorssystemet med stor försiktighet eftersom större förändringar som innebär fråntagande av makt från sponsorn (som i de allra flesta fall är medborgare) kan skapa onödigt missnöje hos befolkningen som ser systemet som ett privilegium enbart för medborgare att åtnjuta.⁷⁷

3.2 Utlänningars möjlighet att uppehålla sig i FAE

Utlänningars möjlighet att uppehålla sig långsiktigt i FAE är uteslutande knutet till arbete. Utan arbete och utan medborgarskap har man ingen rätt att vistas i landet, och inte heller någon rätt till samhällstjänster såsom sjukvård och skola. Utlänningar försätts därmed i en tämligen sårbar situation om de förlorar sina arbeten.⁷⁸ Möjligheten att legalisera sin vistelse på nytt genom nytt arbete och ny sponsor finns, och enligt flera av de källor som Migrationsanalys konsulterat uppvisar staten generellt en hög tolerans, med undantag för i de fall där en person anses utgöra en säkerhetsrisk. Periodvis har det även funnits vissa nationaliteter som av olika skäl uppfattats som ”problematiskska” och således

⁷² Samtal med palestinier bosatt i Riyadh, 2023-01-22

⁷³ Samtal med akademiker vid privat universitet i Abu Dhabi, 2023-01-30

⁷⁴ The National News, UAE's new labour law explained: all you need to know about the 2022 changes, 2022-06-20, [url](#)

⁷⁵ The National News, UAE new visa rules 2022: what do the changes mean for jobs, families and tourism?, 2022-09-05, [url](#)

⁷⁶ Se t.ex. Migrant-Rights, Migrant workers to be included in UAE's new unemployment insurance scheme, 2022-05-24, [url](#); Human Rights Watch (HRW), UAE: Injustice, Intolerance, Repression, 2019-01-17, [url](#)

⁷⁷ Carnegie, The UAE's Kafala System: Harmless or Human Trafficking?, 2020-07-07, [url](#)

⁷⁸ Samtal med välinformerad källa i Abu Dhabi, 2023-01-27

haft svårare att erhålla tillstånd. En välinformerad källa i Abu Dhabi framhåller exempelvis att FAE:s normaliserade relation med Israel orsakat en större osäkerhet för palestinier och en tendens att föredra andra nationaliteter framför denna grupp, åtminstone tillfälligt.⁷⁹

En del av reformarbetet av sponsorssystemet innebär en successiv övergång från konceptet personbunden sponsring, dvs. att sponsorn är en person, till att låta företagen utgöra de primära sponsorerna. Detta har i sin tur gjort det problematiskt för familjer som varit bosatta i landet en längre tid och som hunnit skapa en personlig relation till sin sponsor och på basis av denna kunnat förlänga sitt uppehållstillstånd. En källa som Migrationsanalys konsulterat i Abu Dhabi kände till ett flertal sådana fall där denna förändring gjort det svårare att förnya tillstånden samt begränsat möjligheterna att förlänga tillstånd. Särskilt svårt har det blivit för personer som närmar sig pensionsåldern.⁸⁰

3.2.1 Flyktingar och irreguljära migranter

FAE har inte ratificerat 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning, och har inte heller någon annan lagstiftning eller uttalad policy som reglerar mottagande av asylsökande. Mottagande sker istället på ad hoc-basis och enligt de lagar som gäller för migranter i allmänhet.⁸¹ Liksom i övriga Golfstater, bygger följaktligen migranternas och deras anhörigas rätt att uppehålla sig i FAE i grunden uteslutande på arbete.⁸²

3.2.2 Palestinier

Enligt uppgift finns det ca 350 000 palestinier i FAE inklusive en stor väletablerad diaspora från Gaza. Grundförutsättningen för att bosätta sig i FAE är i allmänhet densamma för denna grupp som för andra, dvs. har man arbete kan man få stanna. Sålunda särbehandlas inte palestinier.⁸³ Det uppges dock periodvis ha varit svårare för palestinier från t.ex. Syrien, Libanon eller Gaza att få tillstånd i FAE p.g.a. situationen i hemländerna som gör det svårare för dem att återvända.⁸⁴ Möjligheterna för palestinier att få arbete är emellertid starkt kopplade till kvalifikationer och nätverk. Det ställs också allt högre krav på kompetens eftersom de arbetstillfällena som görs tillgängliga i allt större utsträckning är högkvalificerade. Ett väletablerat nätverk är en viktig ingång till potentiell sponsor och arbete i landet.⁸⁵

3.2.2.1 Vikten av typ av pass eller resedokument

En klar begränsning för palestiniernas rätt att få uppehålla sig i FAE är dock i praktiken vilken typ av dokument de har. Normalt sett godtar FAE de flesta typer av resedokument, med undantag för egyptiska. Anledningen till det är i grunden möjligheten att återvända till det land som utfärdat dokumentet, vilket

⁷⁹ Samtal med välinformerad källa i Abu Dhabi 2021-01-27; samtal med akademiker vid privat universitet i Abu Dhabi, 2023-01-30

⁸⁰ Samtal med akademiker vid privat universitet i Abu Dhabi, 2023-01-30

⁸¹ UD, Förenade Arabemiraten – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2019, 2019-12-18, s. 16, [url](#)

⁸² Samtal med välinformerad källa i Abu Dhabi, 2023-01-27

⁸³ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Abu Dhabi, 2023-01-27

⁸⁴ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Abu Dhabi, 2023-01-27

⁸⁵ Samtal med akademiker vid privat universitet i Abu Dhabi, 2023-01-30

inte är möjligt just med ett egyptiskt resedokument. Denna kategori brukar dock bli uppmanad att ansöka om palestinska dokument på palestinska ambassaden för att kunna gå vidare med sin ansökan om uppehållstillstånd i landet. Den palestinska ambassaden har utfärdat ett antal sådana dokument för att underlätta processen.⁸⁶ Palestinier med resedokument behandlas i övrigt i allmänhet som medborgare från det landet som har utfärdat resedokument.⁸⁷

Trots att situationen för palestinier med tillstånd i FAE beskrivs som generellt bra finns där en överhängande oro och grund för osäkerhet som bottnar i att många palestinier inte har ett medborgarskapsland att återvända till. Denna oro har förstärkts på senare år i och med de förändringar som har introducerats och som kommit att innebära en ökad risk, särskilt för palestinier.⁸⁸ Denna osäkerhet ökar också med åldern, då chanserna till förnyat tillstånd tenderar att bli svårare.⁸⁹

4. Kuwait

4.1 Kuwaitisk arbetsmarknad

Kuwait ligger visserligen efter i förhållande till andra Gulfstater, men börjar nu också sträva efter att främja kuwaitisk arbetskraft på den inhemska arbetsmarknaden, i första hand inom offentlig sektor, lite långsammare i den privata.⁹⁰ På så sätt pågår alltså en form av ”kuwaitisering” av arbetsmarknaden, men kuwaitierna har i allmänhet inte de kvalifikationer som krävs. Man har t.ex. gjort försök att ersätta utländska ingenjörer inom oljeindustrin med lokala ingenjörer, men det ska ha resulterat i allvarliga försummelser. Vidare har man avslöjat förekomst av s.k. spökanställningar, där företag upprättat fiktiva listor på anställda kuwaitier som i praktiken avlönas utan att arbeta.⁹¹ Landet är i övrigt reformvilligt på många tangerande områden (inklusive att motarbeta människohandel etc.), men förändringar tenderar att ta längre tid i Kuwait än i andra Gulfstater i och med att man också har ett parlament med reellt inflytande som ofta har svårt att enas. Reformeringen av arbetsmarknaden, justeringar av sponsorssystemet m.m., lär därmed också riskera att ta längre tid i Kuwait än i andra Gulfstater.⁹²

Vidare har det Muslimska brödrskapet vunnit fler mandat i parlamentet de senaste valen, vilket bl.a. medfört att den politiska utvecklingen rör sig i en konservativ riktning. Friktionerna mellan parlament och regering har över tid också medfört dels ett väldigt instabilt politiskt läge, med sju regeringar på fyra år, dels att inga omvälvande reformer kunnat genomföras. Kanske mest flagrant

⁸⁶ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Abu Dhabi, 2023-01-27

⁸⁷ Samtal med välinformerad källa i Abu Dhabi, 2021-01-27; samtal med välinformerad palestinsk källa i Abu Dhabi, 2023-01-27; samtal med akademiker vid privat universitet i Abu Dhabi, 2023-01-30

⁸⁸ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Abu Dhabi, 2023-01-27; samtal med akademiker vid privat universitet i Abu Dhabi, 2023-01-30

⁸⁹ Samtal med akademiker vid privat universitet i Abu Dhabi, 2023-01-30

⁹⁰ Samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26

⁹¹ Samtal med välinformerad utländsk företagare i Kuwait, 2023-01-25

⁹² Samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26

är att den (enorma) statliga oljefonden inte har kunnat användas till förbättringar. Sammantaget leder allt detta till att Kuwait halkar efter i regionen.⁹³

Kuwait präglas också av närvaron av en förhållandevis stor grupp statslösa invånare, s.k. bidooner (*bidoon*)⁹⁴ (som inte är palestinier), vars rätt till kuwaitiskt medborgarskap är en kontroversiell men ständigt närvarande politisk fråga i landet. Bakgrunden är en folkräkning på 1960-talet, där de som då ingick blev medborgare, medan de som av olika skäl inte ville registrera sig eller inte förstod vikten av det föll utanför. Här finns flera underkategorier med olika stark status i landet, men i förhållande till motsvarande grupper i andra Golfstater är denna grupp ändå sammantaget förhållandevis stark och högljudd i Kuwait, där många av dem också arbetar som journalister eller i säkerhetssektorn.⁹⁵

4.2 Utlänningars möjlighet att uppehålla sig i Kuwait

Kuwait har sedan generationer tillbaka en mycket stor andel utlänningar i landets arbetskraft. Endast ca 30 procent av invånarna i landet är kuwaitiska medborgare.⁹⁶ Migranter och deras anhörigas rätt att uppehålla sig i Kuwait bygger på 1959 års kuwaitiska utlänningslag (*The Aliens' Residence Law of 1959*) och en rad kompletterande lagdekret rörande dess tillämpning. Sammantaget innebär det att grunden för en längre tids vistelse i Kuwait är arbete, och att arbetskraftsmigrantens uppehållsrätt hänger samman med att ha en kuwaitisk sponsor som kontrollerar olika aspekter av migrantens vistelse i landet, inklusive möjlighet att byta arbetsgivare.⁹⁷ Upphållstillstånd (*iqama*) med olika giltighetstid kan förekomma, men de förnyas i allmänhet vartannat år.⁹⁸ Det finns möjlighet för utländska företag att verka och anställa personal i Kuwait, men alla företag i landet måste ha en kuwaitisk majoritetsägare.⁹⁹ Vidare är migranter/utlänningar (GCC-medborgare undantagna, enligt emirdekret) förhindrade att resa in i (eller lämna) Kuwait utan kuwaitiskt visum och ett giltigt pass utfärdat av behörig myndighet i hemlandet. Om en utlänning reser in i Kuwait i syfte att endast besöka landet, har vederbörande möjlighet att stanna kvar i en månad utan att ansöka om uppehållstillstånd.¹⁰⁰

4.2.1 Flyktingar och irreguljära migranter

Kuwait har inte ratificerat 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning¹⁰¹ och saknar officiell policy när det gäller flyktingar. De flyktingar som ändå tar sig till Kuwait består av UNHCR.¹⁰² Det finns emellertid ingen klar mekanism för överföring till UNHCR. I och med att staten Kuwait inte uttryckligen erkänner att det finns flyktingar i landet, kan UNHCR:s mandat

⁹³ Samtal med välinformerad utländsk företagare i Kuwait, 2023-01-25

⁹⁴ *Bidoon* kommer av *bidoon jinsiya*, vilket betyder "utan medborgarskap/nationalitet" på arabiska.

⁹⁵ Migrationsanalys kommentar; samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26; samtal med välinformerad utländsk företagare i Kuwait, 2023-01-25; samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25 (se vidare, Minority Rights Group International, Kuwait, Bidoon, odaterad, [url](#); jfr även den s.k. Centralapparaten/*Jihaz al-Markasi*, [url](#)).

⁹⁶ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

⁹⁷ European University Institute (EUI)/Maysa Zahra, Kuwait's Legal Framework of Migration, Explanatory Note No. 3/2013, Gulf Labour Market and Migration (GLMM) programme of the Migration Policy Center (MPC) and the Gulf Research Center (GRC), 2013, s. 4, [url](#)

⁹⁸ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

⁹⁹ Samtal med välinformerad utländsk företagare i Kuwait, 2023-01-25

¹⁰⁰ EUI, Kuwait's Legal Framework of Migration, 2013, s. 5, [url](#)

¹⁰¹ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25.

¹⁰² UD, Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Kuwait 2015-2016, 2017-04-26, s. 13, [url](#)

endast informellt omfatta flyktingar. UNHCR:s närvaro bygger istället på ett lite mindre formellt avtal som ingicks med den kuwaitiska staten år 1996, och kontinuerlig dialog. Mot den bakgrunden kan UNHCR endast i undantagsfall formellt registrera flyktingar och genomföra statusbestämning samt söka vidarebosättningslösningar. I praktiken kan man dock operera tämligen fritt i landet och arbeta med s.k. hållbara lösningar (*durable solutions*) för de flyktingar som de facto befinner sig i landet.¹⁰³ Även IOM har i decennier i praktiken kunnat operera tämligen fritt i Kuwait.¹⁰⁴ De allra flesta migranter föredrar dock att bli kvar i Kuwait, där de flesta nationaliteter behandlas förhållandevis väl.¹⁰⁵

4.2.2 Palestinier

Palestinierna har en lång bakgrund i Kuwait. De tillhör de kategorier som landet bjöd in redan under 1930-talet för att komma och bistå kuwaitierna i att bygga upp grundläggande delar av myndighetssystemet, utbildningsväsendet samt delar av försvar och säkerhetsapparat. På den tiden fanns också ett kuwaitiskt dekret som stipulerade ungefär att ”palestinier kan leva för evigt i Kuwait”.¹⁰⁶ Tiden före Iraks invasion av Kuwait (augusti 1990) fanns ca 400 000 palestinier i landet,¹⁰⁷ som i många fall också kunde inneha bra positioner inom offentlig sektor.¹⁰⁸ På grund av PLO:s/Arafats ställningstagande i frågan om Iraks invasion, försämrades dock situationen för palestinier i landet en tid därefter,¹⁰⁹ varför många av dem flyttade till FAE.¹¹⁰ Sedan invasionen har Kuwait egentligen inte heller tillåtit någon betydande mängd palestinier att resa in i landet.¹¹¹ Emellanåt görs dock undantag och satsningar på att locka särskild arbetskraft, t.ex. ett antal kvalificerade palestinska lärare från Gaza som kontrakterades i Kuwait 2017,¹¹² och nu (2023) ytterligare ca 500 palestinska lärare. Den gruppen har det kuwaitiska utbildningsdepartementet som sponsor, och det hela är mycket välorganiserat. Dessa lärare är dock registrerade (i det palestinsk-israeliska systemet) och bär därmed ordinarie PA-pass.¹¹³ Tidigare var det också generellt tillåtet att ta med sig familjen, men detta har blivit svårare med tiden.¹¹⁴

Idag finns endast ca 12 000 palestinier kvar i Kuwait, varav de allra flesta dock ser ut att klara sig bra och lever med en tillfredsställande levnadsstandard.¹¹⁵ Många av dem arbetar idag inom privat sektor, färre i offentlig. En hel del, inklusive många av dem med mindre kvalificerade arbeten, vill nog trots allt stanna kvar i Kuwait i och med att de fortfarande har en del fördelar. Sammantaget finns idag inget som direkt trycker ut palestinierna från Kuwait såvida de inte vill uppfylla andra

¹⁰³ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

¹⁰⁴ Samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26

¹⁰⁵ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

¹⁰⁶ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹⁰⁷ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

¹⁰⁸ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹⁰⁹ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

¹¹⁰ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹¹¹ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

¹¹² Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26; samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25.

¹¹³ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26. Det ordinarie PA-passet bär vanligen ett registreringsnummer som inleds med någon av siffrorna 9, 8 eller 4 (Migrationsanalys kommentar; se vidare, Migrationsverket, Lifos, Palestinier i Mellanöstern – uppehållsrätt och dokument, 2019-10-15, stycke 5.8, [url](#)).

¹¹⁴ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

¹¹⁵ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25; samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

drömmar, höja sin levnadsstandard ytterligare etc. De är överlag väl sedda i landet och kan i de flesta fall i praktiken stanna.¹¹⁶

4.2.2.1 Vikten av typ av pass eller resedokument

De allra flesta palestinier som kommit till Kuwait på senare år har jordanska pass, palestinska pass med nationellt registreringsnummer (ordinarie PA-pass)¹¹⁷ alternativt libanesiskt eller syriskt resedokument. Det Kuwait efterlyser är i första hand särskilda yrkesspecialister, och där kan t.ex. palestinier och egyptier ingå.¹¹⁸

Majoriteten av de palestinier som kom till Kuwait tidigt, eller från Gaza efter 1967 års krig (mellan Israel och arabstaterna), hade dock egyptiska resedokument.¹¹⁹ Likaså en stor andel av dem som nu befinner sig kvar i landet.¹²⁰ Det finns även en rad andra kategorier, t.ex. palestinier med libanesiskt eller syriskt resedokument osv., men de är f.n. i minoritet i Kuwait.¹²¹ De som har blivit kvar i Kuwait har i många fall inte haft möjlighet att lämna landet, att resa, eftersom det egyptiska resedokumentet inte erkänns av många länder för visering etc.¹²² Denna kategori har det överlag svårast i och med att de generellt inte heller kan resa till Egypten, dvs. det land som utfärdat resedokument åt dem – endast i undantagsfall, i förekommande fall såvida de är över 50 år, och då i första hand kvinnor.¹²³ En palestinier med egyptiskt resedokument kan följaktligen generellt inte resa till Egypten utan särskilt visum.¹²⁴ Den egyptiska inställningen är nämligen att de palestinier som inte är registrerade (av palestinska och israeliska myndigheter som bosatta) i Gaza eller på Västbanken inte har tillträde till Egypten, medan de som är det har det¹²⁵ (på individuell basis). Detta i och med att de som är registrerade också har möjlighet att lämna Egypten och återvända till Gaza eller Västbanken.¹²⁶ Under en period upphörde man också att utfärda resedokument vid den egyptiska ambassaden i Kuwait, men man förlänger nu resedokument för de palestinier som har uppehållstillstånd i Kuwait.¹²⁷

Den palestinska ambassaden i Kuwait utfärdar också s.k. 00-pass,¹²⁸ men dessa erkänns inte i alla länder.¹²⁹ De utfärdas i första hand till personer med egyptiskt resedokument för att underlätta resor i regionen. Det finns idag ca 5 000 palestinier

¹¹⁶ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹¹⁷ Samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26. Det ordinarie PA-passet bär vanligen ett registreringsnummer som inleds med någon av siffrorna 9, 8 eller 4 (Migrationsanalys kommentar).

¹¹⁸ Samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26

¹¹⁹ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹²⁰ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25; samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26; samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26

¹²¹ Samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26

¹²² Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹²³ Samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26

¹²⁴ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹²⁵ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

¹²⁶ Migrationsanalys kommentar.

¹²⁷ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

¹²⁸ Samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26; samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26. Begreppet "00-pass" syftar på palestinskt pass-/resehandling som utfärdas till palestinier som saknar registreringsnummer (ett nummer som vanligen inleds med någon av siffrorna 9, 8, eller 4) från den palestinska myndighetens inrikesministerium på Västbanken; ett register som också samkörs med israeliska myndigheter (Migrationsanalys kommentar).

¹²⁹ Samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26

med 00-pass i Kuwait. 00-passet accepteras i 38 länder (inklusive USA och Schengenområdet), antingen utan visum eller med online-visering. Det är elektroniskt läsbart och ska snart bli biometriskt. Det är t.ex. många som fått femåriga studietillståndsvisum till USA på 00-pass. Även Kuwait föredrar i praktiken att lägga in bevis om uppehållstillstånd i 00-pass framför att göra det i egyptiskt resedokument.¹³⁰

De som får ett 00-pass utfärdat eller förnyat och uppehållstillstånd förnyat i nämnda pass, får i allmänhet inte förlängning av (eller ut ett nytt) egyptiskt resedokument. Det hänger alltså ihop med i vilket dokument uppehållstillstånd sätts in/förnyas/förlängs.¹³¹ Uppehållstillstånd förnyas i allmänhet vartannat år.¹³²

Det är idag ingen palestinier med egyptiskt resedokument som deporteras från Kuwait – även om uppehållstillstånd och/eller sponsorkontrakt gått ut och jobbet är över etc. De kan i allmänhet i princip stanna i väntan på att nytt arbetstillfälle uppkommer, så länge de inte begår brott i landet.¹³³ Deportationer förekommer också i fråga om säkerhetsärenden eller att en specifik kuwaitisk medborgare av någon anledning vill få ut en palestinsk individ ur landet. Vid de förhållandevis få fall där deportation från Kuwait aktualiserats, så är det i princip bara Sudan som har tagit emot palestinier med egyptiskt resedokument¹³⁴ (före nu pågående konflikt).

Däremot kan de som har egyptiskt resedokument och lämnar landet inte komma tillbaka. Generellt inte de med andra resedokument heller. Ett återvändande är i allmänhet lättare för dem med jordanskt pass eller PA-pass¹³⁵ (under förutsättning att de på förhand har ordnat med anställning och sponsorkontrakt i landet)¹³⁶ – i och med att dessa personer också lättare kan lämna landet sedan.¹³⁷

De som har möjlighet att resa ”hem” till t.ex. Västbanken i och med att de har ett PA-pass med ”nationellt nummer”, brukar generellt göra det efter att sponsorkontrakt löper ut. Det finns dock i praktiken även för den kategorin vissa möjligheter, viss flexibilitet från kuwaitiska myndigheters sida, att låta vederbörande överföra sponsorskapet till ny sponsor utan att lämna landet.¹³⁸

De palestinier som lever i Kuwait sedan länge kan ha möjlighet att resa ut/lämna landet och komma tillbaka – såvida de på förhand har tillstånd för det från det kuwaitiska inrikesministeriet. Har en palestinier, med någon form av

¹³⁰ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹³¹ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

¹³² Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹³³ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹³⁴ Palestinier har också kunnat få sudanesiskt medborgarskap, antingen efter tio år i landet eller tidigare efter en betalning på 10 000 dollar/person. Det uppges dock nu tendera att bli lite svårare att resa eller deportera till Sudan. Generellt har det varit lättare för palestinier med egyptiskt RD eller syriskt RD att erhålla medborgarskap i Sudan (samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26).

¹³⁵ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹³⁶ Migrationsanalys kommentar.

¹³⁷ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

¹³⁸ Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

resedokument, varit utomlands och inte återvänt inom given tidsram, så är det emellertid generellt inte möjligt att återvända idag.¹³⁹

Som delvis framgått ovan, är det också förhållandevis få förstagångssökande palestinier med resedokument (av något slag) som accepteras för att resa in och uppehålla sig i Kuwait idag. Samma gäller för de palestinier som tidigare haft tillstånd, lämnat landet en period och söker på nytt. Accepter hör i så fall till de exceptionella undantagen. I princip kan sägas att i dagsläget kan ingen palestinsk förstagångssökare (inklusive dem med potentiell sponsor) som är innehavare av resedokument få tillstånd vid ansökan utanför Kuwait, oaktat om man haft tillstånd någon gång tidigare.¹⁴⁰

5. Qatar

5.1 Qatarisk arbetsmarknad

Sedan Qatar blev självständigt från Storbritannien år 1971 har landet utvecklats snabbt. Med världens tredje största naturgasreserver¹⁴¹ räknas Qatar till de rikaste länderna i världen.¹⁴² Landet har också en mycket stor andel migrantarbetare, vilket ger en unik demografisk fördelning där endast ca tio procent av befolkningen är qatariska medborgare.¹⁴³ Migrantbefolkningen i Qatar domineras av okvalificerad arbetskraft, exempelvis byggnadsarbetare som rekryterats för att bygga ut landets infrastruktur inför världsmästerskapet i fotboll 2022.¹⁴⁴

År 2014 inledde Internationella arbetsorganisationen ILO en utredning mot Qatar om landets behandling av utländsk arbetskraft.¹⁴⁵ Qatar har sedan dess gjort omfattande satsningar för att förbättra arbetsvillkoren för utlänningar i landet. År 2016 trädde en ny lagstiftning, *Law No. 21*,¹⁴⁶ i kraft som i huvudsak föreskriver större rörlighet på arbetsmarknaden genom möjlighet till sponsorbyte. Den nya lagen häver också de ut- och inreserestriktioner som tidigare styrts av arbetsgivaren/sponsorn,¹⁴⁷ med undantag för vissa kategorier, som anställda inom den offentliga sektorn och hushållsarbetare.¹⁴⁸ I syfte att motverka människohandel och i övrigt säkerställa utlänningars rättigheter när de söker arbete och uppehållstillstånd i landet har Qatar även upprättat viseringscenter (*Qatar Visa*

¹³⁹ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

¹⁴⁰ Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

¹⁴¹ Hydrocarbons Technology, The world's biggest natural gas reserves, 2013-11-11, [url](#)

¹⁴² Lifos, Sponsorsystemet (*Kafala*) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten, 2018-05-23, s.

29, [url](#)

¹⁴³ Onlineqatar, Qatar population and expat nationalities, 2019-08-26, [url](#)

¹⁴⁴ Human Rights Watch, Migrant workers and the Qatar world cup, 2019-08-02, [url](#)

¹⁴⁵ International Labour Organization (ILO), Labour reforms in the State of Qatar: Coming together around a shared vision, 2022-10-31, s. 2, [url](#)

¹⁴⁶ International Labour Organization (ILO), Act No. 21 of 27 October 2015 which regulates the entry, exit of expatriates and their residence, [url](#)

¹⁴⁷ Migrationsverket, Lifos, Sponsorsystemet (*Kafala*) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten, 2018-05-23, s. 31 [url](#)

¹⁴⁸ Human Rights Watch, Qatar: End all migrants exit visas, 2018-09-06, [url](#)

Centre) i flera asiatiska och afrikanska länder, exempelvis Indien, Filippinerna, Bangladesh, Kenya och Marocko.¹⁴⁹

Qatar har även introducerat förmånliga uppehållstillståndskriterier för att locka investerare. Bland annat kan icke-medborgare beviljas långvariga uppehållstillstånd (s.k. *Golden visa*) i samband med fastighetsinvesteringar,¹⁵⁰ och även permanenta uppehållstillstånd har i vissa fall gjorts möjliga.¹⁵¹

Reformerna har förvisso inneburit förbättringar av arbetsförhållanden och ökad rörlighet på arbetsmarknaden, däremot, och i likhet med andra länder i regionen som har introducerat liknande reformer, möts de av stort motstånd från sponsorerna (medborgarna) eftersom lagändringarna i realiteten innebär att de får mindre makt över arbetstagarna. Enligt företrädare för en internationell organisation i Doha tar reformarbetet tid och kräver både attitydförändring från sponsorerers sida och förstärkning av de institutioner som arbetar med dessa frågor.¹⁵²

5.2 Utlänningars möjlighet att uppehålla sig i Qatar

I likhet med grannländerna är uppehållsrätten för utlänningar i Qatar uteslutande kopplad till tillgång till arbete. Myndigheterna strävar visserligen efter att ersätta sponsorssystemet med en kontraktbaserad process, där kontraktet reglerar längden av det tillstånd som ges.¹⁵³

Qatariska myndigheter talar inte uttryckligen om att man arbetar utifrån ett kvoteringsystem där inhemsk arbetskraft prioriteras, utan pekar snarare på att man strävar efter mångfald på arbetsmarknaden.¹⁵⁴ En internationell organisation Migrationsanalys konsulterat i Doha menar däremot att kvoterings i hög grad är aktuell i syfte att uppnå balans på arbetsmarknaden. Vidare anses kvoteringsystemet vara ett viktigt politiskt verktyg i förhandlingar med andra länder.¹⁵⁵ Qatars ständiga behov av utländsk arbetskraft har även gjort att landet är mer tolerant och öppet för medborgare från konflikttrabbade länder. Till skillnad från andra länder i regionen som har en mer restriktiv inställning, ser Qatar dem som en tillgång. I och med den libanesiska krisen förväntar man sig exempelvis att fler libaneser kommer söka sig till Qatar, likaså vad gäller syrier, vilket enligt källan ses som positivt.¹⁵⁶

5.2.1 Flyktingar och irreguljära migranter

Qatar har inte ratificerat 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning.¹⁵⁷ I september 2018 godkändes dock Gulfstatsregionens första

¹⁴⁹ Samtal med inrikesministeriet i Doha, 2023-02-02; samtal med arbetsmarknadsministeriet i Doha, 2023-02-01

¹⁵⁰ Uglobal, Qatar makes push to attract investors, offering residency permits, 2021-04-07, [url](#)

¹⁵¹ Se vidare, Fragomen, Permanent residence in Qatar: Do you qualify and what do you get?, 2019-03-25, [url](#)

¹⁵² Samtal med representant för internationell organisation 2 i Doha, 2023-02-01

¹⁵³ Samtal med inrikesministeriet i Doha, 2023-02-01

¹⁵⁴ Samtal med arbetsmarknadsministeriet i Doha, 2023-02-01.

¹⁵⁵ Samtal med representant för internationell organisation 2 i Doha, 2023-02-01

¹⁵⁶ Samtal med representant för internationell organisation 1 i Doha, 2023-02-01

¹⁵⁷ UNHCR, Submission by the United Nations High Commissioner for Refugees, For the Office of the High Commissioner of Human Rights' compilation report, universal Periodic review: 3rd cycle, 33rd session, The state of Qatar, odaterad, s. 1, [url](#)

asyltagstiftning i Qatar, *Law No.11/2018*.¹⁵⁸ Lagen tillkom till följd av den diplomatiska kris som bröt ut 2017 mellan Qatar och grannländerna, Saudiarabien, Bahrain och FAE, samt Egypten, och som resulterade i en tre år lång bojkott av landet.¹⁵⁹ Lagen föreskriver rätt för asylsökande att få skydd i Qatar undan förföljelse om de riskerar tortyr, avrättning eller inhuman och förnedrande behandling i sitt hemland. Personer som beviljas skyddsstatus åtnjuter rätten att röra sig fritt i landet, men behöver anmäla byte av bostadsort. Flyktingar har också rätt att arbeta, alternativt få bidrag, och rätt till utbildning och sjukvård. Lagen förbjuder dock flyktingar att bedriva politisk aktivitet under tiden de uppehåller sig i landet.¹⁶⁰ Asylansökningar lämnas in till en särskild asylkommitté som fattar beslut i ärendena.¹⁶¹ Endast ett fåtal ansökningar har dock lämnats in sedan lagstiftningen trädde i kraft, enligt företrädare för Qatars inrikesministerium.¹⁶²

Många syrier beviljades inresetillstånd, s.k. besöksvisering, när konflikten bröt ut i Syrien 2011.¹⁶³ År 2018 hade 19 000 till 25 000 syrier beviljats besöksviseringar till Qatar. Myndigheterna har tillsvidare beslutat att inte deportera syrier så länge konflikten pågår i Syrien.¹⁶⁴ Dessa syrier har dock i allmänhet inte rätt att ansöka om uppehållstillstånd, men har tillgång till gratis sjukvård och utbildning.¹⁶⁵ Det är generellt mycket svårt för syrier som kom på besöksvisering att söka arbete och säkra ett uppehållstillstånd i Qatar.¹⁶⁶ Några få har beviljats arbetstillstånd.¹⁶⁷

5.2.2 Palestinier

I likhet med palestinier i andra länder i Golfstatsregionen, har det funnits palestinier som levt i Qatar i generationer. De har i de flesta fall haft tillgång till utbildning och sjukvård.¹⁶⁸ Sammantaget har palestinier i allmänhet samma förutsättningar som andra utlänningar att etablera sig i landet, och riskerar generellt inte deportation om de inte har begått brott i landet.¹⁶⁹

5.2.2.1 Vikten av typ av pass eller resedokument

Myndigheterna godtar samtliga pass utfärdade av den Palestinska myndigheten, inklusive 00-pass, samt resedokument för palestinier, med undantag för egyptiska.¹⁷⁰ Det qatariska inrikesministeriet, som har regelbundna möten med den

¹⁵⁸ Human Rights Watch, Qatar: Gulf's first refugee asylum law, 2018-10-30, [url](#)

¹⁵⁹ Under 2017 bröt en diplomatisk kris ut mellan Qatar och grannländerna Saudiarabien, Bahrain och FAE, samt Egypten, efter att länderna anklagat Qatar för att stödja det Muslimska brödrskapet, Hamas och organisationer med presumtiva kopplingar till extremism och terrorism. Något som Qatar tillbakavisade. Bojkotten mot Qatar pågick i tre år och hävdades 2021 då länderna i ett gemensamt möte kom överens om att normalisera relationerna (Migrationsanalys kommentar).

¹⁶⁰ Human Rights Watch, Qatar: Gulf's first refugee asylum law, 2018-10-30, [url](#)

¹⁶¹ Samtal med inrikesministeriet i Doha, 2023-02-01

¹⁶² Samtal med inrikesministeriet i Doha, 2023-02-01

¹⁶³ Samtal med arbetsmarknadsministeriet i Doha, 2023-02-01; samtal med inrikesministeriet i Doha, 2023-02-01

¹⁶⁴ Zakaria, K., Arab Reform Initiative, Mapping Syrian Skills in the Gulf, The case of Qatar, 2018-12-05, s. 7, [url](#); samtal med arbetsmarknadsministeriet i Doha, 2023-02-01; samtal med inrikesministeriet i Doha, 2023-02-01

¹⁶⁵ Samtal med inrikesministeriet i Doha, 2023-02-01

¹⁶⁶ Samtal med representant för internationell organisation 1 i Doha, 2023-01-31

¹⁶⁷ Samtal med arbetsmarknadsministeriet i Doha, 2023-02-01

¹⁶⁸ The Peninsula, Qatar is home away from home for many Palestinians, 2017-07-11, [url](#)

¹⁶⁹ Samtal med inrikesministeriet i Doha, 2023-02-01

¹⁷⁰ Samtal med representant för internationell organisation 1 i Doha, 2023-01-31

palestinska ambassaden i Doha, försöker i allmänhet underlätta reglering av uppehållsstatus i landet.¹⁷¹

Avslutande kommentar

Utvecklingen i Gulfstatsregionen är idag tämligen dynamisk, kanske i synnerhet vad avser ekonomi och arbetsmarknad. I regionen pågår reformarbete som dels syftar till ökad diversifiering, dels syftar till att öka den inhemska andelen av den arbetande befolkningen men samtidigt fortsätta locka till sig högkvalificerad utländsk arbetskraft. Utvecklingen går för närvarande förhållandevis snabbt i Saudiarabien, FAE och Qatar, något långsammare i Kuwait. Sammantaget har dock denna pågående strävan efter att optimera efterfrågan av utländsk arbetskraft med tiden ökat konkurrensen och svårigheterna för utlänningar att etablera sig på regionens arbetsmarknad. Samtidigt finns betydande skillnader mellan alla dessa länder när det gäller inhemsk kapacitet och politisk inställning.

Gemensamt för samtliga länder i Gulfstatsregionen är att de fortfarande inte har ratificerat 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning eller erbjuder andra breda möjligheter för utlänningar att få långsiktigt skydd, bli medborgare eller att uppehålla sig permanent i landet. Med undantag för Qatar, som sedan några år tillbaka infört nationell asylslagstiftning med vissa begränsningar, är grunden för en längre tids vistelse för en utlänning i samtliga här avhandlade länder alltid *arbete* (detta gäller även anhöriga till en person som har uppehållstillstånd baserat på arbete). Även om reformarbete pågår i regionen i syfte att luckra upp direktsambandet sponsor–arbete–uppehållstillstånd (i lite olika takt och omfattning), hänger till dags dato uppehållsrätten de facto fortfarande tätt samman med att ha en inhemsk sponsor som kontrollerar olika aspekter av migrantens vistelse i landet i fråga. Detta system lär ta tid att justera även i de länder som idag uppvisar inslag av progressiva tendenser.

Vid en ansökan om uppehållstillstånd eller ärende om förlängning av uppehållstillstånd görs det emellertid i allmänhet ingen skillnad mellan olika individer endast baserat på nationalitet eller etnicitet. Det handlar i grunden i praktiken om huruvida individen bedöms kunna bidra till samhället och har möjlighet att lämna landet i fråga när så inte längre bedöms vara fallet. Detta gäller också för palestinier, dock med viss variation mellan olika Gulfstater och beroende på var individen i fråga har sin ursprungliga hemvist registrerad – och därmed vilket pass eller resedokument hen är innehavare av, särskilt för dem som söker arbete för första gången.

Sammanfattningsvis torde palestinier födda eller med lång vistelsetid i regionen i allmänhet kunna fortsätta att förnya sina uppehållstillstånd i respektive Gulfstat, så länge de inte bedöms utgöra en säkerhetsrisk eller har gjort sig skyldiga till andra brott. Detta förutsatt att de är stadigvarande bosatta i landet i fråga. Palestinier som

¹⁷¹ Samtal med inrikesministeriet i Doha, 2023-02-01

saknar giltigt uppehållstillstånd och/eller vistas utomlands (dvs. utanför aktuell Gulfstat) när ett uppehållstillstånd går ut, äger dock inte rätt att återvända, oaktat tidigare vistelsetid i landet i fråga. De måste i så fall istället påbörja processen på nytt, i enlighet med gällande regelverk och nuvarande förutsättningar på arbetsmarknaden (dvs. under konkurrens och efterfrågan av främst kvalificerad arbetskraft, nationalisering, nätverk i landet, etc.). För det fall att vederbörande då är innehavare av egyptiskt resedokument för statslösa palestinier eller s.k. 00-pass så torde sådana försök i de allra flesta fall vara lönlösa – i synnerhet visavi Kuwait, Saudiarabien och FAE.

Källförteckning

Muntliga källor/möten

Samtal med akademiker vid privat universitet i Abu Dhabi, 2023-01-30

Samtal med arbetsmarknadsministeriet i Doha, 2023-02-01

Samtal med inrikesministeriet i Doha, 2023-02-01

Samtal med medarbetare vid USA:s ambassad i Riyadh, 2023-01-23

Samtal med Ministry of Human Resources and Social Development, Riyadh, 2023-01-22

Samtal med palestinier bosatt i Riyadh, 2023-01-22

Samtal med representanter för en saudisk advokatbyrå i Riyadh, 2023-01-23

Samtal med representant för internationell organisation 1 i Doha, 2023-01-31

Samtal med representant för internationell organisation 2 i Doha, 2023-02-01

Samtal med representant för internationell organisation 3 i Doha, 2023-02-01

Samtal med representanter för internationell organisation i Riyadh, 2023-01-22

Samtal med representant för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-25

Samtal med representanter för internationell organisation i Kuwait, 2023-01-26

Samtal med representanter för Palestinas ambassad i Riyadh, 2023-01-24

Samtal med välinformerad jordansk källa i Riyadh, 2023-01-22

Samtal med välinformerad källa i Abu Dhabi, 2021-01-27

Samtal med välinformerad palestinsk källa i Abu Dhabi, 2023-01-27

Samtal med välinformerad palestinsk källa i Kuwait, 2023-01-26

Samtal med välinformerad utländsk företagare i Kuwait, 2023-01-25

Elektroniska källor

Konsulterade under april månad 2023

Advani, R, Century Foundation (The), A realm without rights, noncitizen workers and exclusive citizenship in the Gulf, 2019-04-16, [url](#)

Arab Gulf Institute in Washington (The) (AGSIW), Saudi women in the work force, 2022-12-21, [url](#)

Arab News, Saudization rate in financial institutions at 77% in final quarter of 2022, 2023-04-05, [url](#)

Arab News, Saudization drive expands to new sectors amid efforts to increase job opportunities, 2023-04-03, [url](#)

Arab News, The Saudi ‘Green Card’ gets a green light, 2019-05-12, [url](#)

Carnegie, The UAE’s Kafala System: Harmless or Human Trafficking?, 2020-07-07, [url](#)

Conversation (The), Half a million Ethiopian migrants have been deported in 5 years – what they have been through, 2022-12-04, [url](#)

Durand-Lasserve, O., Elsevier, Nationalization of the private sector labor force, quotas, marching and public jobs, an illustration with Saudi Arabia, Quarterly Review of Economics and Finance 86 (2022), 2022, [url](#)

European University Institute (EUI)/Maysa Zahra, Kuwait’s Legal Framework of Migration, Explanatory Note No. 3/2013, Gulf Labour Market and Migration (GLMM) programme of the Migration Policy Center (MPC) and the Gulf Research Center (GRC), 2013, [url](#)

Fragomen, Permanent residence in Qatar: Do you qualify and what do you get? 2019-03-25, [url](#)

Global Payroll Association (GPA), [Saudi Arabia] Saudisation policy could take jobs from thousands of Indian expats, 2022-04-01, [url](#)

Gulf Research Center, Reforming the sponsor system in the Gulf Cooperation Council countries: opportunities and challenges as a result of COVID -19 and the fiscal crisis, 2022, [url](#)

Human Rights Watch, Saudi Arabia: Labor reforms insufficient, 2021-03-25, [url](#)

Human Rights Watch (HRW), UAE: Injustice, Intolerance, Repression, 2019-01-17, [url](#)

Human Rights Watch, Qatar: Gulf’s first refugee asylum law, 2018-10-30, [url](#)

IMC, Saudi Premium Residency Visa: all set to create huge influx of rich foreign investors into the country, 2022-06-12, [url](#)

Integral Human Development, Country Profiles : Saudi Arabia, odatrad, [url](#)

International Organization for Migration (IOM), Migrant response plan for the Horn of Africa and Yemen 2023, 2022-12-29, [url](#)

International Labor Organisation (ILO), Labor Law, Royal Decree No. M/51, 27 September 2005, odaterad, [url](#)

International Labour Organization (ILO), Act No. 21 of 27 October 2015 which regulates the entry, exit of expatriates and their residence, odaterad, [url](#)

International Labour Organization (ILO), Qatar Law No 15 of 22 August which relates to domestic workers, odaterad, [url](#)

Kuwait Times, GCC economies make significant progress in digital transformation, 2022-12-27, [url](#)

Migrant-Rights, Migrant workers to be included in UAE's new unemployment insurance scheme, 2022-05-24, [url](#)

Migrationsverket, Lifos, Palestinier i Mellanöstern – uppehållsrätt och dokument, 2019-10-15, [url](#)

Migrationsverket, Lifos, Sponsorsystemet (*kafala*) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten, 2018-05-23, [url](#)

Minority Rights Group International, Kuwait, Bidoon, odaterad, [url](#)

Refugees Survey Quarterly, Governing refugees in Saudi Arabia (1948–2022), volym 42, nr 1, mars 2023, [url](#)

Reuters, Saudi to reform kafala worker sponsorship system in 2021, Maal newspaper, 2020-10-27, [url](#)

Siasat Daily (the) Over 6.4 million illegal foreigners arrested in Saudi Arabia, 2022-08-13, [url](#)

Siasat Daily (The), Saudi Arabia to replace 33,000 expats with Saudis in several sectors, 2022-06-24, [url](#)

Society for Human Resource Management (SHRM), Saudi Arabia introduces significant labor reforms, 2020-12-11, [url](#)

The National News, UAE new visa rules 2022: what do the changes mean for jobs, families and tourism?, 2022-09-05, [url](#)

The National News, UAE's new labour law explained: all you need to know about the 2022 changes, 2022-06-20, [url](#)

UD, Förenade Arabemiraten – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2019, 2019-12-18, [url](#)

UD, Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Kuwait 2015–2016, 2017-04-26, [url](#)

Uglobal, Qatar makes push to attract investors, offering residency permits, 2021-04-07, [url](#)

UNHCR, Submission by the United Nations High Commissioner for Refugees, For the Office of the High Commissioner for Human Rights' compilation report, Universal periodic review: 3rd cycle, 33rd session, The State of Qatar, odatrad, [url](#)

Wilson Center, Changing the tide for the Gulf's migrant workers, 2022-06-06, [url](#)

World Data.info, Member states of the GCC: Gulf Cooperation Council, odatrad, [url](#)

Zakaria, K., Arab Reform Initiative, Mapping Syrian Skills in the Gulf, The case of Qatar, 2018-12-05, [url](#)

Zawya, Saudis constitute 63.6% of 34 mln population; 8.6% fall in number of expats by mid 2021, 2022-06-30, [url](#)